

הפקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי

אדר ב' תשע"ט

מרץ 2019

לכבוד,

מורי המקרא בחינוך הממלכתי

שלום רב,

הנדון: מבנה שאלון בחינת הבגרות בהתאם לתכנית הלימודים תשע"ט

תכנית הלימודים יצאה לדרכה בשנת הלימודים תשע"ט. הרציונל והעקרונות בה, אמורים לשמש כלי עזר בידי המורה בדרכי ההוראה הלמידה והערכה בתחום הדעת. תכנית הלימודים על פרקיה ומבנה החדש, מחייבים שינוי במבנה הבחינה, ובניית שאלות המשקפות את הרציונאל והעקרונות בה בהתאם. יחד עם תכנית הלימודים, השקנו את [אתר תנ"ך ממלכתי](#). אתר זה, מנגיש חומרי הוראה ולמידה לכל יחידות הלימוד בתנ"ך ובכלל זה היחידות לבחינת הבגרות.

בחודשים האחרונים, עבדה וועדת משנה על מבנה בחינת הבגרות, בהלימה לרציונאל והעקרונות בתכנית הלימודים והאתר. קול המורים נשמע בפני הוועדה, ובהתאם לכך הוחלט להרחיב ולהעמיק בהערכה העוסקת בלמידה רלוונטית ומשמעותית בתכני הלימוד.

❖ הרציונל והעקרונות "[בתכנית הלימודים תשע"ט](#)" מתייחסים לרבדים שונים בלימוד והוראה של הטקסט המקראי ובהתאם, מבנה ההערכה- שאלות בבחינת הבגרות.

לימוד העוסק בראיה כוללת ומקיפה של היחידה הנלמדת –

- באיסוף מידע וידע
- בהתייחס לאירועים ודמויות
- ברעיונות מרכזיים בראיה כוללת ומקיפה של היחידה הנלמדת.

לימוד העוסק בהעמקה והרחבה ביחידה הנלמדת-

- באיתור קושי/בעיה/סוגיה ופתרונה
- עיסוק בכלים פרשניים להבהרה והבנת המשמעות של הטקסט המקראי
- זיקה לטקסטים אחרים פנים מקראיים או חוץ מקראיים,
- קשרים בין טקסטים
- ריבוי דעות ומורכבות של הטקסט המקראי
- ניהול שיח ביקורתי ומושכל סביב הטקסט המקראי.
- בשימוש בכלים ומיומנויות נדרשות, להבנה והארת הטקסט המקראי.

לימוד העוסק בהערכת המידע ביחידה הנלמדת-

- הצגת טיעון והנמקה סביב היחידה הנלמדת
- בתובנות רלוונטיות, בערכים

מדינת ישראל
משרד החינוך
מזכירות פדגוגית
אגף א' מורשת

הפקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי

- בהתמודדות עם דילמות ערכיות העולות מהטקסט המקראי
- התמודדות עם סוגיות בזיקה עם טקסטים פנים מקראיים וחוץ מקראיים.

מאליו יובן שפעמים רבות במהלך הלימוד הרבדים השונים אחוזים זה בזה, קשורים ונעזרים זה בזה. בנספח ניתן לראות דוגמא לשאלות ברוח הדברים שנאמרו לעיל.

❖ ההתמודדות של התלמיד עם הטקסט המקראי וההתמצאות בספר התנ"ך, היא אחת מהמיומנויות שאנו רוצים להנחיל לתלמידינו במהלך הלימוד בתחום הדעת.

בבחינת הבגרות בהתאם לתכנית הלימודים החדשה, המגמה היא שהטקסט המקראי המצולם לא יופיע בטופס הבחינה. בשלב זה, הטקסט המקראי המצולם לא יופיע בטופס הבחינה בפרק הראשון, בנושאי סיפורי האבות וסיפורי יוסף ובפרק השני, סיפורי התהוות האומה. מגמה הדרגתית זו, תלך ותתפוס את מקומה בהמשך לכל פרקי הבחינה.

❖ ההנחיה לשימוש בספר תנ"ך מלא ללא פירושים, נשארת בעינה וללא שינוי. ציון הפרקים והפסוקים יופיע באותיות ולא במספרים.

איחולי הצלחה,

וועדת ההיגוי לכתיבת מבנה בחינת הבגרות

העתק:

דר' מירי שליסל- יו"ר המזכירות הפדגוגית

מר יובל אוליבסטון- מנהל אגף א' מורשת

נספח מספר 1 -

מבנה השאלון החדש על פי תכנית הלימודים תשע"ט

מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון – בראשית	(2 X 20) - 40 נקודות
פרק שני – שמות	(1 X 20) - 20 נקודות
פרק שלישי - נושאי בחירה	(2 X 14) - 28 נקודות
פרק רביעי – קטע להבנה ולניתוח	(1 X 12) - 12 נקודות
סה"כ –	100 נקודות

פרק ראשון - בראשית (40 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1 – 3

בכל שאלה שבחרת ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה - 20 נקודות)

.1

- א. (6 נקודות)
- ב. (7 נקודות)
- ג. (7 נקודות)

.2

- א. (6 נקודות)
- ב. (7 נקודות)
- ג. (7 נקודות)

.3

- א. (6 נקודות)
- ב. (7 נקודות)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מזכירות פדגוגית
אגף א' מורשת

הפקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי

ג. (7 נקודות)

פרק שני - שמות (20 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 4 – 5

בשאלה שבחרת ענה על כל הסעיפים (20 נקודות לשאלה)

.4

א. (6 נקודות)

ב. (7 נקודות)

ג. (7 נקודות)

.5

א. (6 נקודות)

ב. (7 נקודות)

ג. (7 נקודות)

פרק שלישי- נושאי בחירה (28 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 6-10.

ענה על סעיף א חובה (6 נקודות), ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (8 נקודות)

(לכל שאלה- 14 נקודות)

6. שיבת ציון

ענה על סעיף א- חובה

א. 6 (נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג

ב. (8 נקודות)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מזכירות פדגוגית
אגף א' מורשת

הפקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי

ג. (8 נקודות)

7. נביא ונבואה

ענה על סעיף א- חובה
א. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

8. חוק וחברה

ענה על סעיף א- חובה
א. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

9. מזמורי תהילים

ענה על סעיף א- חובה
א. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

10. ספרות החכמה – הרהורים על החיים

ענה על סעיף א- חובה

מדינת ישראל
משרד החינוך
מזכירות פדגוגית
אגף א' מורשת

הפקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי

א. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב – ג

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

פרק רביעי- קטע להבנה ולניתוח (12 נקודות)

ענה על סעיף א חובה (7 נקודות), ועל אחד מן הסעיפים ב – ד (5 נקודות)

.11

ענה על סעיף א חובה.

א. (7 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב – ד (5 נקודות)

ב. (5 נקודות)

ג. (5 נקודות)

ד. (5 נקודות)

בהצלחה!

נספח מספר 2 -

מבנה שאלון מותאם החדש על פי תכנית הלימודים תשע"ט

מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון – בראשית	(2 X 20) - 40 נקודות
פרק שני – שמות	(1 X 20) - 20 נקודות
פרק שלישי - נושאי בחירה	(2 X 14) - 28 נקודות
פרק רביעי – קטע להבנה ולניתוח	(1 X 12) - 12 נקודות
סה"כ –	100 נקודות

פרק ראשון - בראשית (40 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1 – 3

בכל שאלה שבחרת ענה על סעיף א חובה וסעיף אחד מן הסעיפים ב – ג (לכל שאלה - 20 נקודות)

.1

א. (8 נקודות)

ב. (12 נקודות)

ג. (12 נקודות)

.2

א. (8 נקודות)

ב. (12 נקודות)

ג. (12 נקודות)

.3

א. (8 נקודות)

ב. (12 נקודות)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מזכירות פדגוגית
אגף א' מורשת

הפקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי

ג. (12 נקודות)

פרק שני - שמות (20 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 4 – 5

בשאלה שבחרת ענה על סעיף א חובה ואחד מן הסעיפים ב-ג (20 נקודות לשאלה)

4.

א. (8 נקודות)

ב. (12 נקודות)

ג. (12 נקודות)

5.

א. (8 נקודות)

ב. (12 נקודות)

ג. (12 נקודות)

פרק שלישי- נושאי בחירה (28 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 6-10.

ענה על סעיף א חובה (6 נקודות), ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (8 נקודות)

(לכל שאלה- 14 נקודות)

6. שיבת ציון

ענה על סעיף א- חובה

א. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

7. נביא ונבואה

ענה על סעיף א - חובה
א. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג
ב. (8 נקודות)
ג. (8 נקודות)

8. חוק וחברה

ענה על סעיף א - חובה
א. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג
ב. (8 נקודות)
ג. (8 נקודות)

9. מזמורי תהילים

ענה על סעיף א - חובה
א. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג
ב. (8 נקודות)
ג. (8 נקודות)

10. ספרות החכמה – הרהורים על החיים

ענה על סעיף א - חובה
א. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג
ב. (8 נקודות)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מזכירות פדגוגית
אגף א' מורשת

הפקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי

ג. (8 נקודות)

פרק רביעי- קטע להבנה וניתוח (12 נקודות)

ענה על סעיף א חובה (7 נקודות), ועל אחד מן הסעיפים ב – ד (5 נקודות)

.11

ענה על סעיף א חובה.

א. (7 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב – ד (5 נקודות)

ב. (5 נקודות)

ג. (5 נקודות)

ד. (5 נקודות)

בהצלחה!

מבנה שאלון עולים החדש על פי תכנית הלימודים תשע"ט*

מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון – בראשית	(2 X 24) - 48 נקודות
פרק שני – שמות	(1 X 24) - 24 נקודות
פרק שלישי -נושאי בחירה	(2 X 14) - 28 נקודות
סה"כ -	100 נקודות

פרק ראשון - בראשית (48 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3

בכל שאלה שבחרת ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה- 24 נקודות)

1.

א. (8 נקודות)

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

2.

א. (8 נקודות)

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

3.

א. (8 נקודות)

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מזכירות פדגוגית
אגף א' מורשת

הפקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי

פרק שני - שמות (24 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 4 – 5

בשאלה שבחרת ענה על כל הסעיפים (24 נקודות לשאלה)

4.

א. (8 נקודות)

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

5.

א. (8 נקודות)

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

פרק שלישי- נושאי בחירה (28 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 6-10.

ענה על סעיף א חובה (6 נקודות), ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (8 נקודות)

(לכל שאלה- 14 נקודות)

6. שיבת ציון

ענה על סעיף א- חובה

א. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מזכירות פדגוגית
אגף א' מורשת

הפקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי

7. נביא ונבואה

ענה על סעיף א- חובה

א. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

8. חוק וחברה

ענה על סעיף א- חובה

א. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

9. מזמורי תהלים

ענה על סעיף א- חובה

א. (6 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

10. ספרות החכמה – הרהורים על החיים

ענה על סעיף א- חובה

א. (6 נקודות)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מזכירות פדגוגית
אגף א' מורשת

הפקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג

ב. (8 נקודות)

ג. (8 נקודות)

בהצלחה!

*השאלון לעולים חדשים תואם את המבנה של הבחינה בתכנית הלימודים החדשה.

העקרונות המנחים בבסיס השאלון לעולים עד כה, יהיו גם במבנה השאלון החדש. (ללא קטע להבנה וניתוח, שפה פשוטה ועוד)

נספח מספר 4 – דוגמא לשאלות מהפרק השני ומהפרק השלישי

פרק שני - שמות (24 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 4 – 5

בשאלה שבחרת ענה על כל הסעיפים (24 נקודות לשאלה)

4. קרא שמות פרק א פסוקים א' – כ"ב

הפרק שלפניך עוסק בריבוי בני ישראל במצרים ובדרכים בהן ניסה מלך מצרים להתמודד עם ריבוי זה.

א 1. הסבר כיצד בא לידי ביטוי ריבוי בני ישראל בפסוקים א'- ז' וכיצד הוא בא לידי ביטוי בפסוק ט'. (3 נקודות)

א 2. הדגם מן הפרק דרך פעולה אחת שבאמצעותה ניסה מלך מצרים להתמודד עם ריבוי זה. (3 נקודות)

ב. רמב"ן בפרשנותו לפסוק י' מציין שלוש סיבות לכך שהיה על פרעה לנקוט בתחבולות נגד בני ישראל. "כי תהיה בגידה גדולה להכות חינום העם אשר בא בארץ מצוות המלך הראשון וגם עם הארץ לא יתנו רשות למלך לעשות חמס כזה, כי עימהם הוא מתייעץ. ואף בני ישראל עם רב ועצום ויעשו עימם מלחמה גדולה"

הסבר שלוש סיבות שמציג הרמב"ן לכך שפרעה היה חייב לנקוט בתחבולות כדי לפעול נגד בני ישראל. (7 נקודות)

ג. בתואר "חסידי אומות העולם" זכו לאחר השואה אנשים אשר "עשו מעשה הצלה או עזרה בהצלה, ההצלה נעשתה מתוך סיכון עצמי, המציל לא דרש ולא קיבל תמורה כתנאי להצלה".

האם לדעתך מעשי המיילדות היו יכולים לזכות את המיילדות בתואר חסידות אומות העולם? נמק את תשובתך ובסס אותה על הקריטריונים הנ"ל ועל הכתובים. (7 נקודות)

פרק שלישי- נושאי בחירה (28 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 6-10.

ענה על סעיף א חובה (6 נקודות), ועל אחד מהסעיפים ב-ג (8 נקודות)

(לכל שאלה- 14 נקודות)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מזכירות פדגוגית
אגף א' מורשת

הפקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי

6. שיבת ציון

קרא נחמיה פרק א פסוקים א' – יא'
ענה על סעיף א - חובה

נחמיה פעל בתקופת שיבת ציון לאחר שהחליט לעלות מבבל לירושלים.

א 1. מה היה תפקידו של נחמיה בבבל? (3 נקודות)

א 2. בעקבות איזה אירוע החליט נחמיה לעלות לירושלים? (3 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג

ב. האם חטאי העם ועונשו המופיעים בפסוקים ח' - ט' מהווים מכשול או סיוע בדברי בקשת העזרה מאלוהים

להצלחת השליחות? נמק את תשובתך. (8 נקודות)

ג. קרא פסוק י' וכן שמות ל"ב פסוקים ט - י"ד

א 1. במה דומה הנימוק של נחמיה בפסוק י', ודברי משה בשמות פרק ל"ב פסוק י"א, ובמה הוא שונה מהנימוק של משה המופיע בשמות ל"ב פסוק י"ב? (4 נקודות)

א 2. בשתי התפילות מוזכרים תארי האלוהים. מהו ההקשר בו מופיעים תארים אלה ומהי כוונת השימוש בהם בכל אחת מהתפילות. (4 נקודות)